	Senzorická analýza - Obecná směrnice pro výběr, výcvik a sledování činnosti posuzovatelů - Část 1: Vybraní posuzovatelé	ČSN ISO 8586-1 56 0037
---	--	----------------------------------

Sensory analysis - General guidance for selection, training and monitoring of assessors -
Part 1: Selected assessors

Analyse sensorielle - Guide général pour la sélection, l'entraînement et le contrôle des sujets -
Partie 1: Sujets qualifiés

Sensorische Analyse; Allgemeine Richtlinien für die Auswahl, Schulung und Überprüfung von
Prüfpersonen -
Teil 1: Ausgewählte Prüfpersonen

Tato norma je českou verzí mezinárodní normy ISO 8586-1:1993. Mezinárodní norma ISO 8586-1:1993 má status české technické normy.

This standard is the Czech version of the International Standard ISO 8586-1:1993. The International Standard ISO 8586-1:1993 has the status of a Czech Standard.

© Český normalizační institut,
2002

Podle zákona č. 22/1997 Sb. smějí být české technické normy rozmnožovány
a rozšiřovány jen se souhlasem Českého normalizačního institutu.

66124

Citované normy

ISO 4120:1983 zavedena v ČSN 56 0032-2 Senzorická analýza - Metodologie - Trojúhelníková zkouška

ISO 4121:1987 dosud nezavedena

ISO 5492:1992 zavedena v ČSN ISO 5492 Senzorická analýza - Slovník (56 0030)

ISO 6658:1985 dosud nezavedena

Vypracování normy

Zpracovatel: Qualiment pobočka ČPS, Za Opravnou 4, Praha 5, PSČ 150 06 IČO 539252

Technická normalizační komise: TNK 116 Potraviny

Pracovník Českého normalizačního institutu: Ing. Gabriela Dufková

Strana 3

MEZINÁRODNÍ NORMA

Senzorická analýza - Obecná směrnice pro výběr,
výcvik a sledování činnosti posuzovatelů
Část 1: Vybraní posuzovatelé

ISO 8586-1
První vydání
1993-03-15

MDT 543.92-051

Descriptor: agricultural products, food products, sensory analysis, personel, general conditions.

Předmluva

ISO (Mezinárodní organizace pro normalizaci) je celosvětovou federací národních normalizačních orgánů (členů ISO). Na mezinárodních normách obvykle pracují technické komise ISO. Každý člen ISO, který se zajímá o předmět pro který byla vytvořena technická komise, má právo být zastoupen v této technické komisi. Práce se zúčastňují i mezinárodní organizace, vládní i nevládní, s nimiž ISO navázala pracovní styk. ISO úzce spolupracuje s Mezinárodní elektrotechnickou komisí (IEC) ve všech záležitostech normalizace v elektrotechnice.

Návrhy mezinárodních norem přijaté technickými komisemi se rozesílají členům ISO ke schvalování. Vydání mezinárodní normy vyžaduje souhlas alespoň 75% z hlasujících členů.

Mezinárodní norma ISO 8586-1 byla připravena technickou komisí ISO/TC 34, *Zemědělské potravinářské výroby*, subkomisí SC 12, *Senzorická analýza*.

ISO 8586 tvoří následující části, pod obecným názvem *Senzorická analýza - Obecná směrnice pro výběr výcvik a sledování činnosti posuzovatelů*:

- Část 1: Vybraní posuzovatelé

Příloha A tvoří nedílnou součást této části ISO 8586. Přílohy B a C jsou informativní.

Strana 4

Obsah

Strana

Úvod

..... 5

1 Oblast
použití

..... 7

2 Normativní
odkazy

..... 7

3
Definice

..... 7

4 Nábor, předběžný výběr a
iniciace..... 7

4.1 Podstata
zkoušky

..... 7

4.2
Nábor

..... 7

4.3 Základní
informace

..... 9

4.4 Předběžný
výběr

..... 10

5

Výcvik

..... 14

5.1 Podstata zkoušky

..... 14

5.2 Všeobecně

..... 14

5.3 Postup posuzování

..... 15

5.4 Výcvik v detekci rozlišování chutí a pachů

..... 15

5.5 Výcvik v používání stupnice

..... 16

5.6 Výcvik v rozvíjení a používání deskriptorů (profilů)

..... 17

5.7 Praxe

..... 17

5.8 Výcvik pro určitý výrobek

..... 17

6 Konečný výběr komisí pro jednotlivé metody

..... 17

6.1 Podstata zkoušky

..... 17

6.2 Rozdílová posouzení

..... 18

6.3 Pořadové posuzování

..... 18

6.4 Zařazování a

bodování	18
6.5 Kvalitativní deskriptivní analýza	18
6.6 Kvantitativní deskriptivní analýza	18
6.7 Posuzovatelé pro jednotlivá posouzení	19
7 Sledování činnosti vybraných posuzovatelů	19
Přílohy	
A Použití variační analýzy při výběru vybraných posuzovatelů pro bodování	20
B Příklad praktického užití	22
C Literatura	24

Strana 5

Úvod

Komise sensorické analýzy tvoří skutečný „měřicí přístroj“, z čehož vyplývá, že výsledky prováděných analýz závisí na jejích členech.

Nábor osob, ochotných se zúčastňovat se práce komise musí být proto prováděn pečlivě a musí být považován za skutečnou investici, jak časovou tak i finanční.

Senzorické hodnocení mohou provádět tři typy posuzovatelů:

- „posuzovatelé“,
- „vybraní posuzovatelé“, a
- „experti“.

Posuzovatelé mohou být „laičtí posuzovatelé“, na něž se nevztahují žádná přesná kritéria nebo „zasvěcení posuzovatelé“, kteří se již účastnili sensorických zkoušek.

„Vybraní posuzovatelé“ jsou ti, kteří byli vybráni a vycvičeni.

„Experti“ mohou být „experti posuzovatelé“, kteří již prokázali zvláštní citlivost v práci komise a mají

vyvinutou dlouhodobou paměť», nebo „specializovaní experti posuzovatelé“, kteří získali dodatečné znalosti v jednotlivých oblastech.

Tato část ISO 8586 se týká pouze náboru, výběru, výcviku a sledování činnosti kandidátů na vybrané posuzovatele. Nábor, výběr, výcvik a sledování činnosti kandidátů na experty bude tvořit obsah ISO 8586-2.

Použité metody výběru a výcviku závisí na úkolu kladeném na vybrané posuzovatele. Je třeba zdůraznit, že tyto metody někdy pouze ustavují způsob výběru lepších kandidátů z počtu dostupných, spíše než těch, kteří vyhovují předem stanoveným kritériím. To platí zejména v případech, kdy je nutné vytvořit „interní“ komise.

Předběžný výběr kandidátů musí být prováděn již ve stadiu náboru za účelem vyloučení těch, kteří by byli nevhodní pro sensorickou analýzu. Konečný výběr však může být proveden až po výcviku a kompletaci předpokládaných úkolů.

Doporučený postup zahrnuje

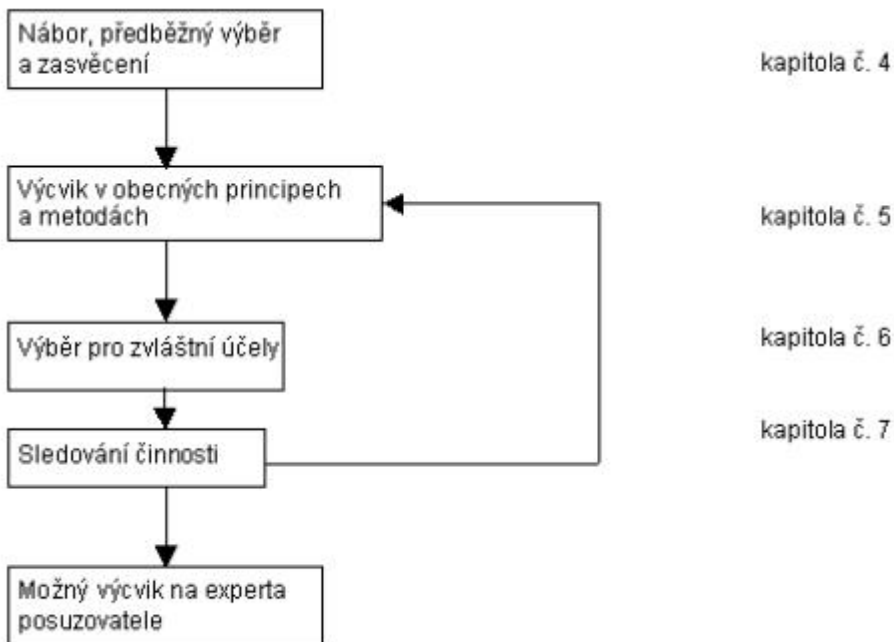
- a) nábor a předběžný výběr laických posuzovatelů;
- b) výcvik laických posuzovatelů, kteří se stanou zasvěcenými posuzovateli;
- c) výběr zasvěcených posuzovatelů podle schopnosti vykonávat určité zkoušky; potom se stanou vybranými posuzovateli;
- d) výběr na základě schopnosti vykonávat skutečné sensorické posuzování (potřebné v případě deskriptivních analýz);
- e) možný výcvik vybraných posuzovatelů, aby se stali experty posuzovateli.

V určitých případech (zvláště pro deskriptivní sensorickou analýzu) může být komise rozdělena do specializovaných podskupin.

Přesný postup zahrnutý do a) a b) a povaha zkoušek prováděných v c) a d) závisí na úkolech, které bude komise plnit.

Výkon vybraných posuzovatelů by měl být pravidelně sledován, aby bylo zajištěno, že nadále vyhovuje podmínkám, podle nichž byli původně vybráni.

Celkový postup je zobrazen v následujícím diagramu:

Strana 7

Část 1: Vybraní posuzovatelé

1 Předmět normy

Tato část ISO 8586 specifikuje kritéria pro výběr a postup výcviku a sledování činnosti vybraných posuzovatelů. Doplnjuje informace uvedené v ISO 6658.

-- Vynechaný text --